

На основу члана 38, а у вези члана 50. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18),

Влада доноси

НАЦИОНАЛНИ ПЛАН

за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање

"Службени гласник РС", број 10 од 6. фебруара 2020.

1. УВОД

Овај документ представља Национални план за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање¹ (у даљем тексту: NERP) у циљу смањења емисија загађујућих материја у ваздух из великих постројења за сагоревање чија је укупна улазна инсталисана топлотна снага једнака 50 MW или већа и која поседују употребну дозволу издату пре 1. јула 1992. године, а у недостатку употребне дозволе грађевинску дозволу или која су пуштена у рад пре 1. јула 1992. године.

Тренутно стање старих великих постројења за сагоревање и ограничена финансијска средства домаћег енергетског сектора не дозвољавају Републици Србији да испуни захтеве LCP директиве до прописаног рока (31. децембар 2017. године). Одлуком Министарског савета Енергетске заједнице број О/2013/05/МС-ЕнЗ о имплементацији LCP директиве, која је усвојена 24. октобра 2013. године, државама потписницама омогућено је коришћење Националног плана за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање у циљу примене LCP директиве. Овај документ представља намеру Републике Србије да смањи емисије загађујућих материја из старих великих постројења за сагоревање.

Национални план за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање припремљен је у складу са захтевима Водича на основу којих уговорне стране Енергетске заједнице припремају NERP (у даљем тексту: Водич). NERP у оквиру Енергетске заједнице је комбинација NERP-а у смислу LCP директиве и транзиционог националног плана у смислу Директиве 2010/75/ЕУ Европског парламента и Савета од 24. новембра 2010. године о индустријским емисијама.

Израда NERP-а започела је упућивањем захтева оператерима за достављање података о раду старих великих постројења

за сагоревање у референтном периоду, који су били неопходни за израчунавање максималних емисија у оквиру NERP-а. Достављени подаци су верификовани кроз националну базу података о емисијама коју води Агенција за заштиту животне средине (у даљем тексту: АЗЖС). С обзиром да ниједно постројење за сагоревање не врши континуално мерење протока отпадног гаса, било је неопходно користити факторе конверзије за израчунавање доприноса постројења максималним емисијама у оквиру NERP-а.

Дефиниција постројења за сагоревање одређена је у односу на димњак, што значи да су укупне улазне инсталисане топлотне снаге постројења за сагоревање утврђене према инструкцијама прослеђеним од стране генералног директора Директората за животну средину у писму од 19. јануара 2006. године (DG ENV C.4/NE/cro D 2006 431) и у складу са чланом 29. IED директиве („два или више старих постројења за сагоревање повезаних на заједнички димњак сматрају се једним постројењем за сагоревање и њихови капацитети се сабирају”). Примењено је de minimis правило дефинисано чланом 29. став 3. IED, тј. приликом израчунавања укупне улазне инсталисане топлотне снаге постројења нису узета у обзир постројења за сагоревање са улазном инсталисаном топлотном снагом мањом од 15 MW.

Резултати израчунавања доприноса постројења максималним емисијама које дефинише NERP послати су оператерима на мишљење.

NERP се у складу са чланом 5. Одлуке о имплементацији LCP директиве примењује до 31. децембра 2027. године. Најкасније до 1. јануара 2028. године, велика постројења за сагоревање која су обухваћена NERP-ом биће усклађена са граничним вредностима емисија дефинисаним у Делу 1. Прилога V IED директиве, које су пренесене у национално законодавство.

1 У складу са националним законодавством, дефиниција „старих великих постројења за сагоревање” одговара дефиницији постојећих постројења за сагоревање из члана 1. Одлуке Министарског савета О/2013/05/МС-ЕнЗ о имплементацији Директиве 2001/80/ЕК о ограничењу емисија одређених загађујућих материја у ваздух из великих постројења на сагоревање (од 24. октобра 2013. године): „(10) постојеће постројење је свако постројење за сагоревање које поседује грађевинску дозволу или, у недостатку грађевинске дозволе, употребну дозволу издату пре 1. јула 1992. године”.

Списак скраћеница

NERP – Национални план за смањење емисија (енг. – *National Emission Reduction Plan*)

LCP директива – Директива 2001/80/ЕЗ Европског парламента и Савета од 23. октобра 2001. године о ограничењу емисија одређених загађујућих материја у ваздух из великих постројења за сагоревање (енг. –

Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants)

IED директива – Директива 2010/75/EУ Европског парламента и Савета од 24. новембра 2010. године о индустријским емисијама (*енг. – Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control)*)

Одлука о имплементацији LCP директиве – Одлука О/2013/05/МС-ЕнЗ о имплементацији Директиве 2001/80/ЕЗ Европског парламента и Савета од 23. октобра 2001. године о ограничењу емисија одређених загађујућих материја у ваздух из великих постројења за сагоревање (*енг. – Decision D/2013/05/МС-ЕнС on the implementation of Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants)*)

Одлука о имплементацији IED – Одлука О/2013/06/МС-ЕнЗ о имплементацији Поглавља III, Прилога V и члана 72. ст. 3. и 4. Директиве 2010/75/EУ Европског парламента и Савета од 24. новембра 2010. године о индустријским емисијама и са изменама и допунама члана 16. и Прилога II Уговора о Енергетској заједници (*енг. – Decision D/2013/06/МС-ЕнС on the implementation of Chapter III, Annex V, and Article 72(3)-(4) of Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control) and amending Article 16 and Annex II of the Energy Community Treaty)*)

ЕЗ – Енергетска заједница (*енг. – Energy Community*)

IPPC – Интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине (*енг. – Integrated Pollution Prevention and Control*)

ГВЕ – гранична вредност емисија (*енг. – Emission Limit Values*)

АЗЖС – Агенција за заштиту животне средине

МЗЖС – Министарство заштите животне средине

МРЕ – Министарство рударства и енергетике

2. ЦИЉ И ПОЛАЗНО СТАЊЕ НАЦИОНАЛНОГ ПЛАНА ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА ГЛАВНИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА КОЈЕ ПОТИЧУ ИЗ СТАРИХ ВЕЛИКИХ ПОСТРОЈЕЊА ЗА САГОРЕВАЊЕ

Република Србија се определила за примену NERP-а, имајући у виду да до 1. јануара 2018. године временски није било могуће реализовати инвестиције неопходне да се обезбеди примена граничних вредности емисија у складу са LCP директивом.

Циљ NERP-а је да се смање укупне годишње емисије сумпор диоксида (SO₂), оксида азота (NO_x) и прашкастих материја из старих великих постројења за сагоревање обухваћених NERP-ом, како би се најкасније до 1. јануара 2028. године достигле граничне вредности емисија које су прописане у Делу 1. Прилога V IED директиве.

Достизање овог циља обезбеђује се успостављањем максималних емисија за SO₂, NO_x и прашкасте материје. Ове максималне емисије одговарају годишњим максималним емисијама сваког појединачног постројења како је приказано у Прилогу 2 – Допринос постројења максималним емисијама сумпор диоксида (SO₂), у Прилогу 3 – Допринос постројења максималним емисијама оксида азота (NO_x) и у Прилогу 4 – Допринос постројења максималним емисијама прашкастих материја, који су одштампани уз овај план и чине његов саставни део.

Збир укупних годишњих максималних емисија за сумпор диоксид, оксиде азота и прашкасте материје за сва постројења обухваћена NERP-ом, наведене су у Прилогу 5 – Максималне емисије дефинисане Националним планом за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање, који је одштампан уз овај план и чини његов саставни део.

3. ПОСТРОЈЕЊА ЗА САГОРЕВАЊЕ ОБУХВАЋЕНА НАЦИОНАЛНИМ ПЛАНОМ ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА ГЛАВНИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА КОЈЕ ПОТИЧУ ИЗ СТАРИХ ВЕЛИКИХ ПОСТРОЈЕЊА ЗА САГОРЕВАЊЕ

NERP се примењује на стара велика постројења за сагоревање чија је укупна улазна инсталисана топлотна снага једнака 50 MW или већа. У складу са дефиницијом из члана 1. Одлуке о имплементацији LCP директиве, стара постројења за сагоревање (термин „стара“ одговара термину „постојећа“ у Одлуци Министарског савета) су она постројења, која поседују употребну дозволу издату пре 1. јула 1992. године, а у недостатку употребне дозволе грађевинску дозволу или која су пуштена у рад пре 1. јула 1992. године. Прелиминарни NERP који је достављен Секретаријату Енергетске заједнице дана 31. децембра 2015. године укључивао је термоенергетска постројења и постројења за сагоревање у оквиру рафинерија, што је у складу са дефиницијом „мрежне енергетике“ у складу са Уговором о оснивању енергетске заједнице. NERP се не примењује на постројења за сагоревање која ће користити „opt-out“ механизам (постројења са ограниченим веком трајања)².

Листа постројења за сагоревање која су обухваћена NERP-ом, укључујући и оквирни преглед мера које су предвиђене да буду примењене на постројења како би се обезбедила усаглашеност са граничним вредностима емисије, дата је у Прилогу 1 – Листа постројења за сагоревање која су укључена у Национални план за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за

сагоревање и списак оквирних очекиваних мера за усаглашавање са граничним вредностима емисија, који је одштампан уз овај план и чини његов саставни део.

2 У време достављања прелиминарног NERP-а Секретаријату Енергетске заједнице (31. децембар 2015. године) прелиминарни NERP је садржао и постројења које ће користити „opt-out“ механизам. Коначна верзија NERP-а не садржи постројења предвиђена за „opt-out“.

4. ПРАВИЛА НАЦИОНАЛНОГ ПЛАНА ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА ГЛАВНИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА КОЈЕ ПОТИЧУ ИЗ СТАРИХ ВЕЛИКИХ ПОСТРОЈЕЊА ЗА САГОРЕВАЊЕ

Постројења за сагоревање обухваћена NERP-ом морају бити усаглашена са годишњим максималним емисијама које су наведене у прилозима 2–4. овог плана, почев од 1. јануара 2018. године. Годишње максималне емисије израчунате су у складу са Водичем на основу укупне улазне инсталисане топлотне снаге постројења

за сагоревање на дан 31. децембар 2012. године, оствареног броја радних часова и потрошње горива, упросечени за последњих пет година рада, закључно са 2012. годином (референтни период).

У случају затварања постројења за сагоревање укљученог у NERP, трајног смањења укупне улазне инсталисане топлотне снаге на мање од 50 MW или у случају промене која би довела до ситуације да постројење за сагоревање више не испуњава критеријуме за укључивање у NERP, такво постројење за сагоревање биће искључено из NERP-а. Постројење за сагоревање биће искључено из NERP-а након што Министарство заштите животне средине (у даљем тексту: МЗЖС) утврди разлоге за дато искључивање (тј. када оператер обавести МЗЖС). У том случају, доприноси постројења максималним емисијама из прилога 2–4. овог плана биће избрисани и одузети од максималних емисија које су наведене у Прилогу 5. овог плана.

Оператер два или више постројења за сагоревање који су укључени у NERP може уместо усклађивања са максималним емисијама на нивоу датог постројења извршити усклађивање са укупним максималним емисијама за сва своја постројења.

5. ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА НАЦИОНАЛНОГ ПЛАНА ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА ГЛАВНИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА КОЈЕ ПОТИЧУ ИЗ СТАРИХ ВЕЛИКИХ ПОСТРОЈЕЊА ЗА САГОРЕВАЊЕ

У складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13 – у даљем тексту: Закон) и подзаконским актима, оператери постројења за сагоревање у обавези су да одреде емисије на основу мерења емисија загађујућих материја.

Континуално мерење емисије загађујућих материја и радни параметри захтевају се у случају постројења за сагоревање са укупном улазном инсталисаном топлотном снагом једнаком 100 MW или већом. Ако се континуално мерење емисије не захтева (на основу изузетака наведених у LCP директиви, IED директиви и Закону), оператер постројења за сагоревање дужан је да врши периодична мерења емисије два пута у току једне календарске године.

Оператер је дужан да води евиденцију о раду постројења за сагоревање и да доставља податке АЗЖС за Национални регистар извора загађивања, једном годишње за протеклу календарску годину. Неизвршавање ових обавеза подлеже казнама. Испуњавање свих радних услова контролише инспекција надлежна за послове заштите животне средине.

За праћење спровођења NERP-а задужени су МЗЖС и Министарство рударства и енергетике (у даљем тексту: МРЕ).

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ О СПРОВОЂЕЊУ НАЦИОНАЛНОГ ПЛАНА ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА ГЛАВНИХ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА КОЈЕ ПОТИЧУ ИЗ СТАРИХ ВЕЛИКИХ ПОСТРОЈЕЊА ЗА САГОРЕВАЊЕ

МЗЖС, преко АЗЖС, обезбеђује успостављање инвентара годишњих емисија за постројења за сагоревање која су обухваћена NERP-ом. Инвентар емисија, на основу члана 6. Одлуке о имплементацији LCP директиве, за свако постројење појединачно, садржи податке о укупним годишњим емисијама SO₂, NO_x и прашкастих материја, укупној годишњој количини енергије на улазу, која се односи на нето калоријску вредност, посебно исказану у погледу пет врста горива: биомаса, друга чврста горива, течна горива, природни гас, други гасови (изражено у TJ/год.). Подаци из овог инвентара достављају се у виду извештаја Секретаријату Енергетске заједнице једном годишње за протеклу годину. Извештај који МРЕ доставља Секретаријату Енергетске заједнице садржаће и пројекције емисија загађујућих материја у ваздух, узимајући у обзир пројекте у току, односно пројекте за које су обезбеђена финансијска средства и дефинисан план реализације пројекта.

МРЕ такође обавештава Секретаријат Енергетске заједнице о свакој измени која је накнадно унета у NERP, како је дефинисано Водичем.

Оператор постројења обухваћених NERP-ом у оквиру годишњег извештаја доставља и ревизију оквирног прегледа мера предвиђених да буду примењене на постројењима у NERP-у, уколико је дошло до измене планираних оквирних мера.

7. ЗАВРШНИ ДЕО

Овај план објавити на интернет страници Владе, на порталу е-Управе и интернет страници Министарства заштите животне средине.

Овај план објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

05 број 353-799/2020-1

У Београду, 30. јануара 2020. године

Влада

Председник,

Ана Брнабић, с.р.

Прилози

Прилог 1 - Листа постројења за сагоревање која су укључена у Национални план за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање и списак оквирних очекиваних мера за усаглашавање са граничним вредностима емисија

Прилог 2 - Допринос постројења максималним емисијама сумпор диоксида (SO₂)

Прилог 3 - Допринос постројења максималним емисијама оксида азота (NO_x)

Прилог 4 - Допринос постројења максималним емисијама прашкастих материја

Прилог 5 – Максималне емисије дефинисане Националним планом за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање